

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. j. An sint præcisiones aliquæ obiectiuæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

gnoscant rationes communes entis & essentia, quas tradit Metaphysica. Imò & illa demonstrat propria principia reliquarum scientiarum, per deductionem ad impossibile, utendo scilicet principiis vniuersalissimis, quæ sunt Metaphysicæ propria; vt, *Quodlibet est, aut non est*, &c. Sine Metaphysica igitur aliæ scientiæ vix scientiæ sunt, vel certè sunt imperfectæ, pluribusque erroribus obnoxia. Facem enim illis omnibus præfert, dirigitque gressus earum, vt sine offendiculo attingant sua obiecta.

Non cognoscit obiecta eorum propria.

Secunda pars, proprias scilicet rationes obiectorum aliarum scientiarum primò & per se non cognosci à Metaphysica, euident est; quia sic Metaphysica egredietur extra fines obiecti sui: tradit ergo dumtaxat principia generalia, & rationes vniuersales, quibus obiecta illa probari possint à posteriori per propriam scientiam, vnde.

Aliæ scientiæ non illi subalternantur.

Tertia pars negat alias omnes scientias subalternatas esse Metaphysicæ; quia scientia subalternata & subalternans, vt dixi, habent idem obiectum, aliqua dumtaxat affectum differentiæ accidentali: sed obiecta scientiarum omnino differunt ab obiecto Metaphysicæ: ergo illæ non sunt subalternatæ scientiæ Metaphysicæ.

Proprietates Metaphysicæ.

Dico secundò, Metaphysicam esse veram & perfectissimam scientiam, imò & esse propriè sapientiam, esse purè speculatiuam, & omnino vnā.

Est scientia.

Primò scientia est superans alias omnes scientias euidentia, certitudine, necessitate; habet enim demonstrationes infallibiles, principia vniuersalissima, & per se nota, obiectum necessarium & nullo modo contingens: ergo illa maximè omnium est scientia, quæ quia per primas & altissimas causas cognoscit obiectum suum, vocatur meritò sapientia. Est etiam purè speculatiua, quia obiectum eius non est aliquid operabile, sed in eius sola cognitione sistit hæc scientia.

Est omnino vna.

Secundò vnica tantum est hæc scientia, cuius pars vna est Theologia naturalis; quod perperam video negari à nonnullis Recentioribus. Ratio est, quia illa est vnica scientia totalis, cuius omnes habitus subordinantur eidem obiecto formali adæquato: sed omnes habitus Metaphysicæ subordinantur eidem obiecto formali, quod est ens vt ens: ergo vna tantum est scientia totalis Metaphysicæ. Deinde non cognoscimus Deum & Angelos, nisi per res materiales: ergo non potest dari vlla scientia naturalis, quæ ita de Deo agat, vt non etiam tradat aliquid commune rebus materialibus: ergo Theologia naturalis, quæ considerat puros spiritus, non est scientia totalis. Et hæc est ratio propter quam datur scientia vna Physica, quæ agit de corporibus; non datur vlla, quæ solos spiritus consideret. Denique Physica, quæ agit de corpore in communi, descendit etiam ad rationes inferiores corporum, quantum patitur abstractio eius propria: ergo Metaphysica, quæ agit de ente in communi, descendit ad rationes entis particulares contentas intra abstractionem ab omni materia. Deus autem & Angeli continentur in illa abstractione: ergo Metaphysica, quæ considerat ens in communi, considerat etiam Deum & Angelos.

DISPUTATIO II.

De generalissimo conceptu entis, & essentia realis.

VANDOQVIDEM igitur obiectum, cuius cognitionem Metaphysica intendit, est ipsum ens intra solam abstractionem ab omni materia, necesse omnino est, vt ante omnia generalissimum proponat conceptum & quidditatem entis realis; ex quo conceptu fluunt omnes eius proprietates. Eius autem explicatio duo exigit: primò quænam sit propria quidditas & conceptus præcisus entis realis: secundò, quia enti affines omnino sunt essentia, existentia, & possibilitas, videndum quid illæ sint, & quæ sit propria earum ratio.

QVÆSTIO I.

De conceptu præciso ipsius entis in genere.

PRæscindit, vt dixi, ab omni materia, etiam intelligibili, scientia Metaphysica; vnde primum omnium ingenia hominum instituit ad abstractiones, docetque separare res inuicem coniunctissimas, & quas nullus gladius possit scindere; intellectu diuidit, secar cognoscendo. Quod ad rerum essentias indagandas omnino est necessarium. Primum igitur disputo de ipsa præcisione, vtrum videlicet detur præcisio illa, quæ dicitur obiectiua, an verò illa figmentum sit, & omnino à scientiis ableganda. Secundò, an detur conceptus aliquis communis entis & essentia omnino vnus, & obiectiue præcisus ab inferioribus differentis, & qualis ille sit. Tertiò quomodo ille conceptus contrahatur ab inferioribus: quartò, an sit vnus, an verò æquiuocus, aut analogus.

SECTIO I.

An sint præcisiones aliqua obiectiua.

Vix in quæstionem venire solebat hæc difficultas, à nouis quibusdam excogitata Philosophis, vel potius à sepultis Nominalium cineribus excitata tanto cum sonitu, vt in mera controverfia de nomine scholam vniuersam diuiserint in factiones. Altera præcisiones obiectiuas damnant vt monstra, & spectra veteris Philosophiæ. Altera tam certò illas asserente, quàm certum esse intellectum in homine. Vt autem certò diuicari possit, quàm leuis, & inanis sit noua hæc secta negantium præcisiones, quàm verò solide illas verus asseruerit Philosophia, proponam vtriusque sententiæ verum sensum, quo perspecto, concide omnino tota quæstio, & nouum commentum moneat damnatum.

Certum est igitur primò, eos qui negant præcisiones has obiectiuas, sic statuere. Præcisio, inquit, quæ cogitatio est rei vnus sine alia reali ter coniuncta, imò identificata, est duplex; altera obiectiua, seu ex parte obiecti; altera formalis, seu ex parte modi cognoscendi. Præcisio obiectiua est, quæ sic cognoscitur formalitas vna obiecti, vt

non cognoscatur vilo modo altera formalitas obiecti eiusdem, licet realiter identificata cum altera illa formalitate; vt si dicam animalitatem, neque dicam vilo modo rationalitatem: vnde isti Auctores fingunt coincidere omnino sententiam istam præcipientium cum sententia Scoti, quæ ponit inter Dei attributa, & inter gradus metaphysicos distinctionem formalem ex natura rei, quæ præcedit omnem cogitationem intellectus; & tamen non vocatur realis, quia non est inter duas entitates, sed inter duas formalitates verè distinctas à parte rei, & plures sine adminiculo intellectus cogitantis. Præcisionem formalem vocant, quæ totum obiectum, & omnes eius formalitates verè ac immediatè cognoscuntur, sed ad eò confusè, vt sibi videatur intellectus cognoscere vnam tantum formalitatem, & perinde se habeat ac si vnam tantum cognosceret. Id est, præcisio formalis est, quæ totum obiectum cognoscitur, & omnes eius formalitates; sed in ordine ad certas operationes, non autem in ordine ad alias: v. g. visio coloris albi è longinquo interdum ita confusa est, vt discernere possim esse colorem, non autem qualis color sit. Tunc formaliter præcindo, quia licet totum videam obiectum, ita tamen illud confusè video, vt perinde me habeam ac si attingerem vnam dumtaxat formalitatem. Sic, inquit, cum dico animal, verè ac immediatè cognosco rationale, hominem, Petrum, &c. sed ad eò confusè, vt mihi solum videatur apparere animal, non autem rationale; quia licet totum reuera cognoscam Petrum, non cognosco tamen illum, nisi in ordine ad operationes sensitiuas, non autem in ordine ad discursum; idcirco illa est præcisio formalis, tota se tenens ex parte cognitionis, non autem ex parte obiecti.

Sententia
quæ admittit
præcisiones obiectiuas.

Certum est secundò, veterem, communem, & veram esse sententiam, quæ constanter docet, intellectum habere vim præcipienti res inseparabiles, & distinguendi per cogitationem res inter se realiter identificatas. Primò proficitur damnandam omnino esse Scotticam illam distinctionem formalem ex natura rei ante omnem operationem intellectus; præcisionem enim obiectiuam non esse aliud quam puram distinctionem rationis; & præcindi obiectiuè, solum esse distinguere per rationem. Formalitates enim illas esse realiter vnam rem, & ante operationem intellectus nullo modo distinguere actualiter, sed fundamentaliter tantum, quatenus æquualet pluribus, & sic præbet intellectui occasionem & fundamentum cogitandi vnam rationem alterà non cogitatà, id est habendi plures cognitiones inadæquatas, quarum vna vnam tantum attingat perfectionem obiecti, alteram verò non attingat formaliter. Præcisio igitur obiectiuæ, & distinctio rationis, synonyma sunt. Secundò asserit hæc sententia, posse quidem intellectum præcindere, id est cogitare vnam formalitatem obiecti, non cogitatà formaliter alterà identificatà, sed implicare omnino, vt non cogitet illam, identicè saltem & materialiter: v. g. cum dico animal, non attingo formaliter rationale; sed identicè tantum, & materialiter; id est attingo rem, quæ realiter est rationale; quamvis non attingam eam formaliter, vt est rationale.

Itaque præcindere obiectiuè, est distinguere per rationem vnam perfectionem obiecti, ab alia eiusdem obiecti perfectione realiter identificata cum illa; seu est cogitare aliquam perfectionem obiecti, alterà non cogitatà formaliter, sed identicè dumtaxat, & materialiter.

A Ratio ergo dubitandi primò est, quia non possunt dari præcisiones obiectiuæ inter perfectiones eiusdem obiecti omnino indistinctas, si non sint in obiecto indiuisibili plures formalitates respondentes cognitionibus, sed tota pluralitas sit in cognitione, non autem in obiecto: sed quoties intellectus præcindit, & distinguit vnum ab alio, tota pluralitas est in cognitione, non autem in obiecto: ergo inter perfectiones indistinctas obiecti non datur præcisio obiectiuæ, sed formalis tantum. Deinde antequam cognoscam animal, illud ex parte sui non habet aliquid, per quod differat à rationali: ergo cognitio non attingit illud vt distinctum, cum in se non sit aliud à rationali. Denique quando aliqua cognitio nihil fingit, si non sit in rebus diuersitas, non potest deprehendere in illis diuersitatem: sed in re simplici nulla est diuersitas: ergo cognitio, quæ nihil fingit, non potest in re simplici deprehendere vllam diuersitatem: ergo non possunt esse in re simplici plures formalitates obiectiuæ. Imò, quando aliquid est indistinctum intrinsecè, non potest distinguere per aliquid extrinsecum.

Prima dubitatio.

Secundò cognosci & non cognosci, non sunt minus contradictoria, quam produci & non produci: sed implicat produci animalitatem hominis, & non produci eius rationalitatem: ergo implicat cognosci animalitatem hominis, & non cognosci eius rationalitatem. Probatur maior. Ideo produci & non produci opponuntur contradictoriè, quia particula, non, cadens supra verbum produci, negat idem quod fuerat affirmatum per idem verbum produci: sed particula, non, cadens supra verbum, cognosci, negat eodem modo quod fuerat affirmatum per verbum, cognosci: ergo implicat eodem modo aliquid cognosci, & non cognosci, quo implicat aliquid produci & non produci. Neque dicas cognosci realiter & identicè animalitatem cognita rationalitate, non cognosci formaliter; nam cognosci formaliter, & non cognosci formaliter, tam sunt contradictoria, quam cognosci & non cognosci absolute; quando enim negatio cadit supra modum, tam facit contradictoriam propositionem de modo, quam si esset propositio simplex.

Secunda.

Tertiò illa distinguuntur realiter, quorum vni realiter conuenit vnum prædicatum, quod non conuenit alteri: sed animalitati v. g. conuenit vnum prædicatum, quod non conuenit rationalitati; imò vnius contradictorium conuenit alteri; nam cognosci formalitatem, est vnum prædicatum, quod non conuenit rationalitati, & conuenit animalitati, quam præcindo: ergo illa obiecta sunt distincta. Imò illa distinguuntur, quorum vnum existit altero non existente: sed illa formalitas animalis existit non existente formalitate rationalis: ergo ab ea distinguitur realiter.

Tertia.

Quartò in eodem obiecto, v. g. in intellectu, sunt infinites infinitæ formalitates; nam intellectus prout cognoscere potest Petrum, habet formalitatem diuersam ab ipso intellectu prout cognoscere potest Paulum, & prout intelligere potest Ioannem: illæ sunt infinitæ, neque distinguuntur dumtaxat secundum id quod dicunt in obliquo; nam rectum etiam vnius formalitatis differt formaliter à recto alterius formalitatis.

Quarta.

Quintò addi possunt multa quæ pertinent ad rationem vniuersalis, quod dicitur abstrahi à singularibus: sed de his dicitur disp. 3. vbi dicam de vnitæ vniuersali.

Quinta.

Dicendum

Assertio af-
firmans.

Dicendum tamen est, videri omnino certum, quod dantur præcisiones obiectivæ, per quas intellectus cognoscit formaliter unam perfectionem obiecti, non cognita formaliter altera realiter illi coniuncta & identificata. Ita sæpe in Theologia probavi cum communi sententia, contra veteres, & novos Nominales, qui perperam novum hoc dogma in Philosophiam inuexere. Mihi sanè adeò perspecta res videtur, ut vix egeat probatione; quid enim notius est, quam dari distinctionem rationis inter ea quæ realiter sunt unum.

Prima probatio.

Primo enim sic arguo. Dari præcisiones obiectivas, seu distinctionem rationis, nihil aliud est, quam posse aliquid ita inadæquate concipi, ut cognoscatur una eius perfectio, quin concipiantur aliæ, prout formaliter sunt tales: sed tum in divinis, tum in creatis potest res una ita inadæquate concipi, ut cognoscantur aliquæ illius formalitates, aliis non conceptis, quæ sunt cum illa identificata: ergo dantur præcisiones obiectivæ. Probatur minor. Tunc non cognoscitur aliqua perfectio, quatenus est talis formaliter, quando vi talis cognitionis aquè ignoratur secundum propriam definitionem, ac si esset impossibilis: sed qui cognoscit animal, tam ignorat rationale secundum propriam definitionem, ac si esset impossibilis; qui cognoscit unum Dei decretum, tam alia ignorat ac si non essent: ergo, &c. Confirmatur clarissime. Cognito genere vel cognoscuntur actu omnes differentiæ secundum propriam rationem, & omnia individua; vel non cognoscuntur. Si primum: ergo simul intellectus cognoscit formaliter infinita. Si secundum: ergo præscindit genus à differentiis. Neque dicas: Cognoscit differentias & individua, secundum id quod dicunt in recto, non secundum id quod dicunt in obliquo. Contra enim insto. Cognoscere secundum id quod dicunt in recto, vel est cognoscere secundum propriam essentiam & definitionem, vel est cognoscere dumtaxat secundum rationem communem. Si primum: ergo cognoscuntur infinite differentiæ secundum proprias definitiones. Si secundum: ergo genus præscinditur à differentiis. Denique id ostendo. Tunc cognito uno non cognoscitur aliud, si negari potest: sed cognita una perfectione obiecti, alia negari potest; v.g. negari potest animæ immortalitas affirmata ratione intellectui: ergo, &c. Imò cum cogito animal, vel cogito rationalitatem; & sic non possum attribuire illam bruto; vel cogito irrationalitatem; & sic non possum attribuire illam homini; vel cogito utramque, & sic neutri possum tribuire; vel neutram cogito, & sic obiectivè præscindo.

Secunda probatio.

Secundò: Illa ratione distinguuntur & præscinduntur obiectivè, de quibus simul & semel verificari possunt contradictoriæ propositiones: sed de attributis in eadem re omnino identificatis verificantur contradictoria in eadem re; v.g. in Deo verè dicitur, *Filiatio generatur, non generatur essentia: Deus non amat Petrum quatenus odit Ioan-nem*. Similiter in creatis homo non videt, quatenus est volitivus; non vegetatur, quatenus est discursivus; nec est sensitivus, quatenus est intellectivus; non convenit cum brutis, quatenus est sensitivus; non convenit, quatenus rationalis: rationale est de definitione hominis, de qua non est risibile: ergo illæ perfectiones inuicem præscinduntur.

Tertia probatio.

Tertiò, quotiescumque res aliqua ita est virtualiter multiplex, ut reuèrè pluribus æquivalcat, to-

ties potest inadæquate concipi: sed in homine v.g. sunt perfectiones ita virtualiter multiplices, ut reuèrè pluribus æquivalcant: ergo potest homo inadæquate concipi, & præscindi una eius perfectio ab altera. Probatur maior. Illud concipi potest inadæquate, quod concipi potest prout æquivalat uni, quin concipiatur quatenus æquivalat alteri: sed quod virtualiter multiplex est, concipi potest prout æquivalat uni, quin concipiatur prout æquivalat alteri; possum enim dicere, *Homo tam est sensitivus quam brutum*: tunc de homine nihil affirmo præter sensitivum: ergo tunc concipio inadæquate hominem. Similiter cum dico, *Equus & homo sunt sensitivi*; tunc de homine nihil affirmo, nisi sensitivum: ergo de homine nihil affirmo nisi sensitivum. Sint duæ cognitiones, una de Petro, altera de Petro & Paulo: dicere possum, *Virque ista cognitio est de Petro*: tunc non dicam de secunda cognitione quod tendat ad Paulum: ergo inadæquate concipio secundam cognitionem.

Quartò tunc unum præscindi potest ab alio, quando potest definiti, altero non definito: sed potest definire animal, non definito rationali: ergo possum cogitare animal, non cogitando rationali, seu præscindere. Maior certa est, quia non possum unum præscindere, quin illud cogitem: si ergo unum tantum definio, unum tantum cogito. Similiter illud quod ingreditur alicuius rei definitionem, differt conceptu ab eo quod illam non ingreditur: sed rationale ingreditur definitionem hominis, quam risibile non ingreditur: ergo rationale & risibile differunt conceptu. Et ut tollatur omnis æquivocatio, & penitus obstruatur os aduersariorum, sic arguo. Præscindere obiectivè, seu distinguere per conceptum animal à rationali, est cogitare formaliter animalitatem non cogitando formaliter rationalitatem, sed identicè tantum & materialiter: sed possum cogitare formaliter animal, non cogitando rationalitatem formaliter; quod probo ad hominem ex ipsa doctrina novorum Nominalium. Possum cogitare hominem in ordine ad operationes sensitivas, non cogitando illum in ordine ad discursus: sed hoc est cogitare formaliter animal non cogitando formaliter rationale; nam implicat cogitare animal formaliter, quin cogitetur in ordine ad operationes sensitivas; nec rationale formaliter sine ordine ad operationes discursivas: nam cogitare formaliter est cogitare ipsius essentiam: sed essentia & definitio rationalitatis est ordo ad operationes discursivas, cum definiti non possit sine illis: ergo manifestum est, quod possum cogitare formaliter animal, non cogitando formaliter rationali. Unde ergo aduersarij quando respondent, posse cogitari animal non cogitando rationali, secundum id quod dicit in obliquo, non secundum id quod dicit in recto; nam rationale formaliter non dicit solum rectum, sed dicit etiam obliquum. Melius ergo dicent, cognosci animal non cognito rationali formaliter; sed non cognosci, quin identicè cognoscatur rationale: quod est dari præcisiones obiectivas.

Quintò argumentari licet ex vniuersalibus naturis, quas nullas hæc sententia dari assertit, sed vniuersale vult non esse nisi voces & conceptus; quod repugnat Aristoteli & S. Thomæ, ut probabo di/p. 3.

Ad primam respondeo, distinctionem rationis & præcisionem, esse in obiecto fundamentaliter, &

Quaest. I. Sect. I. Praecisiones obiectiuæ. 623

& extrinsecè per denominationem à cognitione; sic enim ipsum obiectum verè denominatur distinctum & praecisum, sed extrinsecè tantum. Sicut esse visum, & esse cognitum sunt denominationes à visione & cognitione; par enim est ratio. Et sanè probari eodem posset argumento, quod nulla datur visio obiectiua, id est quod nihil dici potest visum, quia visio non est in obiecto. Ad formam itaque argumenti distinguo maiorem; si non sint in obiecto indiuisibiles plures formalitates fundamentaliter & extrinsecè, concedo; si non sint realiter & intrinsecè, nego. Similiter antequam cognoscant animal, illud ex parte sui habet fundamentaliter aliquid, per quod differat à rationali; non habet aliquid, per quod differat realiter; nam etiam si vna sit res, praebet tamen fundamentum intellectui, ut illud cogitet sine rationali, quia aequiualeat pluribus. Denique quando cognitio nihil fingit, si non sit in rebus diuersitas, saltem fundamentalis & virtualis, non potest cognitio deprehendere in illis diuersitatem. In obiecto autem simplici est diuersitas illa fundamentalis, quæ sufficit ut intellectus concipiat vnum ac si differret ab alio, non deprehendendo in eo diuersitatem priorem cognitione, sed inducendo diuersitatem extrinsecam eo ipso, quod cognoscit inadæquatè. Quando aliquid est indistinctum intrinsecè, potest extrinsecè distingui per aliquid extrinsecum.

Solutio secundæ.

Ad secundam respondeo negando primam maiorem; cognosci, & non cognosci, non sunt minus contradictoria, quam produci & non produci. Ad probationem negat hanc minor: sed particula, *non*, cadens supra verbum *cognosci*, negat eodem modo quo cadens supra verbum *produci*. Nam cadens supra verbum *produci*, negat eadem totam entitatem, quam affirmabat verbum *produci*. At verò cadens supra verbum *cognosci*, negat tantum eandem formalitatem, quam affirmabat verbum *cognosci*. Disparitas ergo est, quia produci terminatur ad entitatem rei prout est in se; cognosci autem terminatur ad formalitatem dumtaxat. In eo videlicet differunt potentia productiua, & cognoscitiua, quòd illa terminetur ad entitatem ut est in se, ista verò terminari possit ad entitatem sub aliqua tantum formalitate; obiectum enim est multiplex fundamentaliter in ordine ad potentiam cognoscentem, non in ordine ad potentiam producentem. Ex quo etiam soluitur argumentum illud theologicum, quod in creatis inducitur mysterium Trinitatis, in quo producitur personalitas, non producitur essentia. Est enim manifesta disparitas, cum in Deo pluralitas virtualis sit in ordine ad potentiam productiuam, & cognoscentem; in creatis sit tantum in ordine ad potentiam cognoscentem. Vltima probatio nulla est, quia cognosci formaliter, & non cognosci formaliter, non sunt contradictoria, quando respiciunt formalitates diuersas; negatio enim cadens supra modum, facit contradictoriam propositionem de modo, quando cadit supra eandem formalitatem, non autem quando cadit supra diuersam.

Solutio tertiæ.

Ad tertiam respondeo distinguendo hanc maiorem: illa distinguuntur realiter, quorum vni realiter conuenit vnum praedicatum intrinsecum, quod non conuenit alteri, concedo; vnum praedicatum extrinsecum, nego. Nam ad hoc ut praedicatum aliquod extrinsecum in ordine ad extrinsecum connotatum, conueniat vni, & non alteri, sufficit distinctio fundamentalis & virtualis. Simi-

liter illa distinguuntur realiter, quorum vnum existit, altero non existente, secundum ea saltem, quæ dicit in recto, concedo; altero non existente, secundum ea, quæ dicit in obliquo, nego. Quando existit formalitas animalis, existit etiam formalitas rationalis, secundum ea quæ dicit in recto, non secundum ea quæ dicit in obliquo. Distinguitur ergo ut formalitas est secundum ea quæ dicit in obliquo, non secundum ea, quæ dicit in recto; ideò non distinguitur realiter, sed ratione.

Ad quartam respondeo, formalitates obiectiuas esse infinitas extrinsecè, ac potentiâ, quatenus possunt denominari diuersæ à diuersis cognitionibus possibilibus: sed quia illæ cognitiones nunquam sunt actu infinitæ, ideò nunquam istæ formalitates simul sunt actu infinitæ. Imò cum istæ formalitates non differant rectis, nisi per ordinem ad diuersa obliqua; ideò sunt infinitæ dumtaxat secundum id quod dicunt in obliquo. Reliqua de vniuersalibus peti possunt ex 3. *disp.* vel etiam ex Theologia, vbi plenè dixi ea de re; quæ tamen magis est philosophica.

Solutio quartæ.

SECTIO II.

Vtrum detur vnus conceptus entis praecisus ab inferioribus, & qualis ille sit.

Dixi, posse vnâ rationem superiorem praescindi ab altera minus communi: nunc quaestio est de ratione communi entis, vtrum possit cogitari sine differentiis; per quas contrahitur, & sic formari conceptus vnus obiectiuus, qui nihil repræsentet præter communem rationem sine vlla differentia inferiore.

Certum est autem primò, conceptum alium vocari formalem, alium obiectiuum. Formalis est ipsa mentis actio, quâ res apprehenditur, vel certè verbum mentis expressum tali actione, ipsiusque rei repræsentatiuum. Conceptus autem obiectiuus est ipsa res, seu ratio per intellectum apprehensa, quatenus apprehenditur; sicque ratio conceptus intrinsecè conuenit conceptui formali; conceptui autem obiectiuo per denominationem extrinsecam. Cum ergo quaeritur, an detur vnus conceptus entis, sensus primò est, an detur vnus conceptus formalis entis, id est, vtrum audito nomine entis, exprimitur aliquis conceptus formalis, cui obiectiuè respondeat sola ratio entis absque alia ratione vlla inferiori. Secundò, an detur vnus conceptus obiectiuus, id est, vtrum significatum huius nominis *ens*, sit aliquid vnum, quod ut sic nullo modo importet significatum rationum inferiorum; sicut animal dicitur habere vnum conceptum obiectiuum, id est significatum huius nominis *animal*, est vnum, quod nullo modo importat significatum rationalis, aut irrationalis.

Conceptus formalis.

Certum est secundò, tripliciter diuisos esse auctores circa significatum nominis illius, *ens*. Primò enim Rabbi quidam Moyses apud S. Thom. 9.7. de potentia, art. 8. censet *ens* respectu Dei & creaturæ prorsus æquiuocum esse, ita ut supra Deum & creaturas non sit quaerendus vllus conceptus vtrique communis, significatus nomine entis; imò neque vlla sit analogia, vel similitudo inter ea, de quibus *ens* praedicatur. Secundò Thomistarum communis sententia est, quos sequuntur etiam Vasquez 1. part. *disp.* 22. c. 2. & *disp.* 114. c. 2. Fonseca 4. *Metaph.* c. 2. q. 2. nullum dari conceptum entis praecisum ab inferioribus: sed non conueniunt tamen circa significatum immediatum huius nominis *ens*; alij enim aliter

Triplex sententia.